

Список цитированных источников

1. Бланк, И.А. Антикризисное финансовое управление предприятием / И.А. Бланк. – М.: Изд-во "Эльга", Ника-Центр, 2006. – 672 с.
2. Важинский, Ф.А. Антикризисное финансовое управление как экономическая система / Ф.А. Важинский, А.В. Колодийчук // Научный вестник НЛТУ Украины. – 2010. – Вып. 20.3. – С. 127-132.
3. Вишневская, О.В. Направленность стратегического развития предприятия: модели, контроль и управляющие воздействия / А.В. Вишневская // Менеджмент в Украине и за рубежом. – 2004. – № 5. – С. 58-65.
4. Лепейко, Т.И. Анализ современных методик прогнозирования вероятности банкротства предприятий / Т.И. Лепейко, Т.А. Доценко // [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Fkd/2011_1
5. Лигоненко, Л.А. Антикризисное управление: учебник / Л.А. Лигоненко. – М.: КНТЭУ, 2005. – 824 с.
6. Мартюшева, Л.С. Формирование финансового механизма антикризисного управления предприятием / Л. Мартюшева, А.Б. Корневая // Вестник экономики транспорта и промышленности. – 2009. – № 28. – С. 178-182.
7. Салыга, С.Я. Управление финансовой санацией предприятия / С.Я. Салыга, А.И. Даций. – М.: Финансы, 2005. – 240 с.
8. Телин, С.В. Антикризисное управление - превентивная мера предупреждения банкротства / С.В. Телин // Экономика пром-сти. – 2010. – № 2. – С. 72-76
9. Терещенко, А.А. Антикризисное финансовое управление на предприятии: монография / Терещенко А.А. – М.: Финансы, 2006. – 268 с.

УДК 336.71:330.131.7(477)

Зорянський В.А.

Науковий керівник: к.е.н. Котелевська Ю.В.

Харківський інститут банківської справи УБС НБУ, г. Харьков

ВПЛИВ БАНКІВСЬКИХ РИЗИКІВ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ

Актуальність. Однією з ключових умов економічного розвитку держави є стабільна і надійна банківська система. Банківська система країни сильно впливає на реальний сектор економіки, а банки регулюють грошовий обіг і мобілізують грошові кошти та їх перерозподіляють. В умовах мінливого середовища постають нові проблеми перед банківською системою в цілому, вирішення яких залежить від рівня стійкості банківської системи та фінансової стійкості, як однієї з ключових складових. Тому, виникає необхідність дослідження банківських ризиків, які впливають на фінансову стійкість банківських установ.

Але на теперішній час існує певна складність оцінки банківських ризиків, це пояснюється наявністю певних факторів:

- недостатня кількість інформації, яку банки надають у своїй звітності;
- в умовах мінливого середовища банківські ризики можуть видозмінюватися (та поєднуватися між собою), що приводить до нових ще не досліджуваних наслідків;
- недостатня кількість нормативних документів, за допомогою яких можна проводити адекватну оцінку банківських ризиків (переважна кількість рекомендацій стосовно показників діяльності).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження питання вивчення та аналізу банківських ризиків і їх мінімізації розглянуто у досить багатьох вітчизняних та зарубіжних авторів, як Л.В. Мороз, О.В. Сідак [1], Н.Р. Швець [2], Г.О. Партин, У.І. Путько [3] та ін., а також у нормативних матеріалах Національного банку України. Л.В. Мороз, О.В. Сідак визначають банківський ризик, як сукупність зовнішніх та внутрішніх факторів, які істотно впливають на діяльність банківських установ. Г.О. Партин та У.І. Путько визначають банківський ризик, як загрозу втрати банком частини своїх ресурсів, недоотримання запланованих доходів, а також потенційна можливість отримати додатковий прибуток у разі реалізації певних, прийнятних для банку, фінансових ризиків.

Мета дослідження. Розкриття проблеми впливу банківських ризиків на діяльність банківської установи України зокрема та фінансову стійкість в цілому.

Виклад основного матеріалу. Під час здійснення банківськими установами своєї діяльності, банки стикаються з різноманітними ризиками, які як позитивно так і негативно впливають на фінансову стійкість банків. Банківські ризики являють собою об'єктивно-суб'єктивну характеристику діяльності, яка зв'язана з мінімізацією ризиків та подолання конфліктних ситуацій [3].

На даний період не існує чіткого визначення терміну банківський ризик, ці розбіжності простежуються навіть з нормативно-правової сторони.

Так, Постанова НБУ № 104 «Система оцінки ризиків» від 15.03.2004 [4]. Визначає термін, як ймовірність того, що події, очікувані або неочікувані, можуть мати негативний вплив на капітал та/або надходження банку. Згідно з Постанови Правління Національного банку України «Положення про

організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України» N 110 від 15 березня 1999 року [6]. То це – можливість зазнати втрат у разі виникнення несприятливих для банку обставин, неправомірних або навмисних дій його працівників. Дані розбіжності пояснюється мінливістю середовища та змінюваністю факторів впливу на банківську діяльність.

В ході емпіричного дослідження було визначено нове визначення банківського ризику з врахуванням його впливу на фінансову стійкість банківських установ. Основною перевагою виведеного терміну є те, що він показує результати настання банківського ризику з сторони доходів та/або витрат, що безпосередньо впливає на стійкість банку в залі та фінансову стійкість зокрема.

Банківський ризик – сукупність ендогенних та екзогенних чинників, які викликають настання ймовірності настання подій, що впливають на банківську діяльність, вчасності на доходність банку, а також можуть привести до непередбачуваних результатів, які вплинуть на збільшення додаткових витрат під час проведення запланованих фінансових операцій.

Основними умовами існування банківського ризику у сучасній банківській діяльності є:

- зіткнення суперечливих інтересів з боку клієнтів та банкірів;
- здійснення вибору стратегії банківської діяльності здійснюється в умовах невизначеності;
- відсутність закономірностей розвитку явищ;
- невизначеність цілей банку та їхньої пріоритетності.

З практичної точки зору, перед банком постають різні ризики які безпосередньо та опосередковано впливають на фінансову стійкість банківської установи, яким характерні місце та час виникнення ризику також безпосередні наслідки впливу, як в довгостроковій перспективі так і в короткостроковій.

Слід зазначити, що під час зміни умов функціонування банків сукупність ризиків, яким піддається банківська діяльність щоразу збільшується, за рахунок створення та становлення нових нетрадиційних видів ризику (наприклад конкурентний ризик) [3].

Для більш ширшого та повнішого дослідження, необхідно визначити, як саме впливають різні види ризиків на діяльність банківських установ зокрема та фінансову стійкість в цілому (табл. 1).

Таблиця 1 – Вплив банківських ризиків на фінансову стійкість банків

№	Назва ризику	Характеристика
1	Кредитний ризик	Ризик невиконання позичальником зобов'язань перед кредитором
2	Природний ризик	Ризик прояву стихійних сил природи
3	Ринковий ризик	Імовірність впливу ринкових факторів, на вартість активів, пасивів та позабалансових статей
4	Валютний ризик	Ризик втрат прибутку банку внаслідок коливання валютних курсів
5	Стратегічний ризик	Ризик для надходжень та капіталу внаслідок неправильних управлінських рішень, а також неналежну реалізацію рішень
6	Ризик зловживань	Ризик збитків до яких призводять шахрайство, розтрата та несанкціоновані дії
7	Ризик втрати репутації	Ризик скорочення клієнтської бази або впливу грошових коштів внаслідок неспроможності банку підтримувати свою репутацію як надійної та фінансово стійкої установи
8	Ризик провадження нових банківських продуктів	Ризик втрати запланованої окупності по нових банківських продуктів
9	Операційний ризик	Ризик втрат через шахрайство або неуважність службовців банку
10	Технологічний ризик	Ризик витрат на усунення поломок в роботі банківського обладнання
11	Документарний ризик	Ризик допущення помилок під час заповнення банківської документації, які можуть призвести до невиконання окремих положень угоди або відмови від раніше прийнятих зобов'язань
12	Юридичний ризик	Ризик порушення або недотримання банком вимог законів, нормативно-правових актів, угод, а також через двозначне тлумачення законів і правил
13	Політичний ризик	Ризик виникнення збитків чи скорочення обсягу прибутку внаслідок державної політики
14	Економічний ризик	Ризик втрат та відхилення від запланованої мети держави за рахунок неминучого вибору
15	Соціальний ризик	Ризик настання матеріальної незабезпеченості в результаті втрати заробітку або трудового доходу, чи витрат на лікування та соціальні послуги
16	Інфляційний ризик	Ризик непередбачуваних втрат внаслідок інфляційних процесів
17	Правовий ризик	Ризик відсутності правового регулювання або зміна положень законів та/або інших нормативно-правових актів, що спричинять чи посилять кредитний ризик або ризик ліквідності

Джерело: побудовано автором на основі джерел [1, 4]

Отже, ризики банківської діяльності можуть бути зумовлені систематичністю, впливом зовнішніх та внутрішніх ризиків, що в свою чергу вплине на діяльність окремого банку. А сукупна діяльність банків (їхні показники) дає змогу оцінювати вплив банківських ризиків на фінансову стійкість банківських установ країни. Тому, попереджуючи та знешкоджуючи ризик по окремому банку автоматично зменшуємо можливість настання ефекту доміно. Так, результатами впливу ризиків на фінансову стійкість є кількість банків та їхні показники (табл. 2).

Таблиця 2 – Результати впливу банківських ризиків на фінансову стійкість банків [6,3]

Показники	Значення показників станом на:					
	01.01. 2008	01.01. 2009	01.01. 2010	01.01. 2011	01.01. 2012	01.01. 2013
Кількість банків за Реєстром (шт.)	198	198	197	194	198	176
Активи банків, усього (млн..грн.)	599 396	926 086	880 302	942 088	1 054 280	1 127 192
Співвідношення регулятивного капіталу до зважених за ризиком активів (%)	14,01	18,08	20,83	18,9	17,88	18,2
Кількість банків, що знаходиться у стадії ліквідації (шт.)	19	13	14	18	21	22
Кількість банків банкрутів (шт.)	1	7	7	6	0	26

Отримані дані свідчать про необхідність удосконалення сучасних методів управління та мінімізацію банківських ризиків.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, слід підкреслити, що стабільність банківського сектору залежить від фінансового стану кожного окремого банку та його здатності динамічно розвиватися з найменшими витратами від банківських ризиків.

Для покращення функціонування механізму фінансової стабільності банків необхідно враховувати закордонний досвід, постійно здійснювати моніторинг системних ризиків, усувати структурні диспропорції, розраховувати оцінювання фінансової стійкості, приділяти значну увагу капіталізації банку, що в результаті дасть змогу банку відповідати за своїми зобов'язаннями, і в результаті приведе до стабільності.

Список цитованих джерел

1. Мороз, Л.В. Банківські ризики та їх вплив на діяльність банківських установ / Л.В. Мороз, О.В. Сідак. [Ел. рес.] – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlitu/21_18/-221_Mor.pdf
2. Швець, Н.Р. Банківський нагляд у механізмі функціонування банківської системи.
3. Партин, Г.О. Ризики у сучасній банківській діяльності та шляхи їх зниження / Г.О. Партин, У.І. Путько. [Ел. рес.] – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlitu/21_9/-247_Par.pdf
4. Про затвердження Положення про діяльність в Україні внутрішньодержавних і міжнародних платіжних систем (Положення, п.7) (Назва Постанови в редакції Постанови Національного банку № 165 від 05.06.2008): Постанова Правління НБУ № 348 від 25.09.2007
6. Основні показники діяльності банків України. [Ел. рес.] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
5. Система оцінки ризиків: Постанова НБУ № 104 від 15.03.2004
6. Про затвердження Положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України: Постанови Правління Національного банку України N 110 від 15 березня 1999 року.

УДК 332.13:336.581:001.895(476)

Кадовба Е.А.

Научный руководитель: ст. преподаватель Иванова Т.И.

Гомельский государственный университет им. Ф. Скорины, г. Гомель

КЛАСТЕРНАЯ СИСТЕМА ФИНАНСИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ И ЕЕ ПЕРСПЕКТИВЫ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Постановка цели повышения уровня инновационной активности, а также изыскания и оптимизации источников ее финансирования обуславливает поиск эффективных вариантов организации взаимодействия субъектов хозяйствования, в частности, на основе их кооперации в ходе достижения общих целей. Наиболее перспективным направлением можно считать создание конкурентоспособных